

Bæredygtig sikkerhedspolitik, oplæg Enhedslisten 24/4 23

Nej til Oprustning – ja til Bæredygtig Sikkerhedspolitik blev oprettet for et år siden ved et møde med 60 inviterede deltagere. Det var en reaktion på Ruslands brutale angrebskrig i Ukraine, som vi med det samme fordømte. Men samtidig tog vi afstand fra det modsvar en række NATO-lande, herunder Danmark besluttede: mere oprustning. Vi startede en underskriftindsamling imod de 18 milliarder kroner, som et flertal i Folketinget besluttede skulle bruges hvert år til at forøge de militære budgetter. De mange underskrifter og vores appel blev bragt som store annoncer i Politiken og Jyllands Posten for nogle uger siden.

Sideløbende har vi i en såkaldt Omtænketank udarbejdet en 45 siders pamflet om bæredygtig sikkerhedspolitik. Den var grundlag for en konference om emnet, som vi for en måned siden afholdt på Christiansborg med mange spændende oplæg, heriblandt fra den tidligere svenske statsminister Stefan Löfven. Med disse og andre aktiviteter prøver vi efter bedste evne at bidrage til en fornyelse af fredsbevægelsen. Hvis I er interesserede, kan I se mere på vores hjemmeside nejtiloprustning.dk

Vi finder det forkert og dybt skadeligt, at en række europæiske NATO-lande har besluttet en massiv oprustning som svar på den russiske aggression. NATO-landenes samlede militære udgifter er 17 gange større end Ruslands, og de europæiske NATO-landes udgifter er alene 5 gange større. NATO er Rusland knusende militært overlegen på alle områder med undtagelse af atomvåben.

Alligevel finder vi det rigtigt, at Danmark i lighed med andre lande har valgt at støtte Ukraines forsvarskamp også militært. Her skiller vi os ud fra mange i den traditionelle fredsbevægelse. Det er ikke fordi vi tror på en militær løsning af konflikten. Men Rusland skal ikke have lov at annektere dele af eller hele Ukraine. Samtidig er vi som andre bekymrede over den fortsatte eskalering af den militære konflikt og risikoen for ragnarok, hvis Rusland skulle blive så trængt, at de griber til atomvåben. Det er en delikat balancegang, som selvfølgelig hele tiden står til diskussion.

Min egen opfattelse er, at ingen af parterne vil vinde denne krig. Den ender med stor sandsynlighed som den startede, nemlig som en fastfrossen konflikt. De uhyrlige menneskelige omkostninger på begge sider betyder naturligvis, at vi må arbejde for at krigen afsluttes så hurtigt som muligt. Derfor må vi opfordre til forhandlinger mellem parterne og glæde os over, at lande som Brasilien, Indien, Kina og Frankrig gerne vil bidrage hertil. Men Rusland må ikke kunne få international godkendelse af de territoriale erobringer de har gjort under krigen.

Det er klart at krigen også er en stedfortræderkrig mellem USA/Vesten/NATO og Rusland. NATO har under USA's ledelse pustet til ilden ved – trods løfter om det modsatte – at ekspandere så kraftigt i Østeuropa, at Rusland er ved at være ganske omringet. Det undskylder ikke Ruslands aggression, og det er et vigtigt princip, at ethvert land må afgøre sin egen sikkerhedspolitik. Her kan man godt forstå, at lande, der tidligere var underlagt Sovjetunionen, har været fristet af at komme med i NATO. Omvendt kunne NATO i det mindste have givet Rusland sikkerhedsgarantier.

På længere sigt må der etableres en ny sikkerhedsarkitektur i Europa, som inddrager Rusland. Det kan ikke være i dansk interesse at få et nyt jerntæppe ned gennem Europa i de næste 10-20 år. Vi er inspireret af Olof Palme, der som formand for en FN-kommission i 1982 – midt under den kolde krig – formulerede det afgørende princip, at ”nationer og befolkninger kun kan føle sig sikre, når deres modparter føler sig sikre”. Også Rusland har legitime sikkerhedsinteresser. Men når man fremfører denne selvfølge, bliver man hængt ud som Putin-støtte.

Sideløbende må der arbejdes hen imod at afskaffe atomvåben. En sikkerhed, der er baseret på brug af atomvåben som mulighed, vil altid indebære usikkerhed. Hvor mange danskere ved mon, at endog førstebrug af atomvåben indgår som mulighed i NATO's strategi? Brug af atomvåben må betragtes som en forbrydelse imod menneskeheden. Derfor må vi arbejde for, at så mange lande som muligt tilslutter sig FN's traktat om forbud mod atomvåben. Og sideløbende bør Danmark presse sine alliancepartnere til at genoptage forhandlinger om gensidig nedrustning med Rusland og Kina, som er ved at overtage Ruslands rolle som USA's hovedmodstander.

I Nej til Oprustning – Ja til Bæredygtig Sikkerhedspolitik har vi ikke taget stilling til NATO og det danske NATO-medlemskab. De fleste af os har nok gennem mange år været særdeles kritiske, både på grund af USA's brug af alliancen til at opretholde et globalt hegemoni og på grund af konkrete militære eventyr i Afghanistan, Irak og Libyen – med dansk deltagelse. Men vi kan også godt forstå, at fx de baltiske lande føler sig mere sikre inden for end uden for alliancen – og sågar at Sverige og Finland beklageligvis har følt sig nødsaget til at søge ind i NATO. Men det er tragisk, at Østersøen nu uundgåeligt bliver et højspændingsområde, og at Arktis risikerer det samme.

Det danske militær har i dette århundrede politisk været indrettet til at indgå i militære operationer uden for Europa. Det er klart, at nogen nu har tømmermænd efter det og ser et behov for i stedet at etablere et territorialforsvar. Men selv de

danske efterretningstjenester gør opmærksom på, at der ikke er nogen aktuel militær trussel mod Danmark. Det danske militær bør omlægges til at blive egentlig defensivt – i forlængelse af ideer som den tidligt afdøde fredsforsker Anders Boserup fremførte under den kolde krig. Hertil behøves ikke 27 styks 35A Joint Strike Fighters til en pris på 14 milliarder kroner. Der er heller ikke behov for at lave aftale med USA om permanent udstationering af amerikanske soldater i Danmark. De vil ikke øge vores sikkerhed, men tvært imod risikere at involvere landet i USA's krige – og derudover skabe usikkerhed om, hvor vidt der er atomvåben på dansk jord.

I den danske debat fylder de militære aspekter af Ukraine-konflikten – og militærets egne eksperter som kommentatorer – alt, alt for meget. Hvor er fredsforskerne? Dem har vi godt nok ikke mange af, og de bliver sjældent hørt i debatten. Men nu har jeg selv brugt hovedparten af min taletid på at tale om de militære aspekter. Det er fordi jeg tror, at det er her uenighederne på venstrefløjen findes.

Men til sidst vil jeg gerne tale om det vigtigste, nemlig hvad vi lægger i begrebet bæredygtig sikkerhed. Her indgår Olof Palmes princip om Fælles Sikkerhed som noget centralt. Men derudover indgår helt afgørende, ikke-militære trusler mod vores sikkerhed. Vi betragter klimakrisen – eller snarere klima- og biodiversitetskrisen – og den voksende ulighed og fattigdom som de største globale trusler mod sikkerheden i verden. Disse kriser skaber konflikter – mellem mennesker og om jord, vand og råstoffer – som ofte forsøges løst militært. Den kamp om naturressourcer, som multinationale selskaber er hovedaktører i, er blandt de største kilder til sådanne konflikter. De vil også med sikkerhed forøge antallet af flygtninge, som allerede overstiger 100 millioner mennesker med alt hvad det indebærer af nød og konflikt.

Det er således forståeligt, at det globale Syd finder det svært at engagere sig i Ukraine-krigen. Det ser vi af gode grunde – om end eurocentrisk - anderledes på. Men venstrefløjen må insistere på proportionerne og indse, at en bæredygtig sikkerhedspolitik handler om tålelige levevilkår, herunder sikkerhed, for hele jordens befolkning. Med en omformulering af Olof Palmes princip: Ingen kan føle sig sikre, hvis ikke alle føler sig sikre.